



Fontos lenne a bocsánatkérés

Ágoston: a szerb kormány nyilatkozzon a 1944-45. évi magyarirtás ügyében

Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt elnöke levéllel fordult Pásztor Istvánhoz, a Vajdasági Magyar Szövetség enökéhez, dr. Páll Sándorhoz, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének enökéhez és Rác Szabó Lászlóhoz, a Magyar Polgári Szövetség vezetőjéhez. levelében javasolja, hogy kérjék fel a szerb kormány enökét, hogy a kabinet nyilatkozzon a 44/45. évi magyarirtás ügyében. Ágoston levelét az alábbiakban teljes egészében ismertetjük.

Tisztelt Elnök Úr!

Javaslatom az, hogy a négy vajdasági magyar párt forduljon levéllel a szerb kormány enökéhez azzal a kéréssel, hogy ez a testület nyilatkozzon a 44/45-ös magyarirtás ügyében. Jelezve egyben, hogy a szerb bocsánatkérés a mai napig várat magára, mint ahogy az akkor történtek részletes, teljes és történelmileg hiteles feldolgozása is.

Emlékeztetem Önöket, hogy 1990. április 19-én a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége enökeként azzal a kérelemmel kerestem meg előbb a Szerb-, és a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia, majd a Magyar Tudományos Akadémia enökét is, hogy foglalkozzanak a második világháború végén bekövetkezett vérengzéssel. Úgy véltem, „elérkezett az idő, hogy tudományos módszerekkel vizsgálják ki a megszállás alatt és közvetlenül a felszabadulás után történt vajdasági eseményeket”. (A levél a mellékletben.)

Tisztelt Elnök Úr!

Tudjuk, azóta történt egy s más. A nyilvánosságra hozott megkeresés nyomán kitört politikai vihart átvészeltük. Kezdetől fogva megemlékezéseket tartunk, születtek részleges kutatási eredmények is. A vajdasági magyar kutatók áldozatos munkájának köszönhetően ma már nem kétséges: az akkor bírósági ítéletek nélkül kivégzett magyarok nagy többségének egyetlen „bűne” volt. A nemzetisége.

Vannak tehát részeredmények, de a történetek teljes és történelmileg hiteles feldolgozása még várat magára. A Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémiának egyik kutatási projektumában a vérengzés feltárása is belefér, de kutatásokról nincsenek információk.

Ami nincs, s aminek politikai szempontból egyre nő a jelentősége az a szerb részről elhangzott bocsánatkérés. Tudunk néhány esetről, amikor egyik-másik szerb helyi vezető megjelent a megemlékezéseinken, de hivatalos formában nem történt bocsánatkérés. Pedig, ez fontos lenne, mert ez a megbocsátás alapja és így jöhet lére a szerb-magyar történelmi megbékélés. Hogy Szerbia minden polgára lélekben megnyugodva haladjon Európa felé.

Abban a szilárd meggyőződésben, hogy amikor a vajdasági magyarság egészéről van szó, újra összefogunk, visszajelzését várva tisztelettel:

Temerin, 2008. december 8.

Ágoston András

Melléklet:

Ágoston András levele a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia és a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia enökének a háború utáni magyarellenes atrocitások feltárása ügyében, 1990. IV. 19.

Tisztelt Elnök Úr!

Olyan időben élünk, amelyben a történelmi fejlődés egész szocialista időszaka az újraértékelés tárgyát képezi. Az egyes események, jelentős fordulópontok és tényezők, az egyének, a párt és a különböző mozgalmak szerepének felülvizsgálása nemcsak a mi sajátosságunk. Ilyen folyamatok játszódnak le minden kelet-európai országban, amelyben a demokratizálódás hulláma rendszerváltást eredményezett. A történelmi ismeretek

elmélyítése és az ideológiától való mentesítése felöleli a második világháború, sőt a háború előtti időszakot is. 1. Országunkban újratárgyalják az olyan kérdéseket, mint amilyen a háborús pusztítás áldozatainak problémája. Semmiképpen sem érthetünk egyet azzal a törekvéssel, hogy a történelmet napi politikai célokra használják fel. A történelmi kutatások dezideologizálása azonban olyan társadalmi érték, amely a napi politikai csatározások felett áll.

A demokratizálódás ezen általános folyamataiból és abból a reális szükségletből kiindulva, hogy a vajdasági magyarság, mint kollektivitás megtudja önmagáról a teljes igazságot, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének Tanácsa úgy véli, elérkezett az idő, hogy tudományos módszerekkel vizsgálják ki a megszállás alatt és közvetlenül a felszabadulás után történt vajdasági eseményeket. A hírhedt razzia szerb, zsidó és cigány áldozatairól van szó, akikkel kapcsolatban eléggé megbízható történelmi értékelés létezik, akárcsak azokról a magyar és német áldozatokról, akik közvetlenül a háború után estek áldozatul, bírósági eljárás lebonyolítása nélkül.

A népi emlékezésben megmaradt az a tény, hogy ilyen áldozatok voltak, és az is, hogy az esetek egy részében nem folytattak bírósági eljárást. Az olyan eseményekkel kapcsolatos értesülések, amelyek a nemzetközileg érvényes mércék alapján genocidiumnak tekinthetők, és az a körülmény, hogy ezen tettek elkövetőit nem azonosították, nyomasztóan hat elég sok ember tudatára. A büntudat komplexusát fokozzák azok a mindennapi beszélgetések, amelyekben a másik fél szemrehányást tesz az áldozatul esett szerbek és zsidók miatt. Úgy véljük, nem jó, ha erről a témáról tárgyilagosság nélkül beszélnek, a szakemberek, mindenekelőtt a történészek és a jogászok elengedhetetlen értékelése hiányában. Ezért fordulunk Önökhöz, hogy a Szerb, illetve a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia, amely kompetens a megfelelő kutatások kezdeményezésére, tegye meg ezt ebben az esetben is. A SZTMA és a VTMA olyan kétségtelen szakmai és politikai tekintéllyel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy ezeket a kutatásokat egy tudományos projektum keretében mielőbb elvégezzék és eredményeit közzétegyék.

A tudósok által megállapított történelmi igazság nyilvánosságra hozatala alapot nyújtana az áldozatok iránti kegyelet lerovásához, ahogy azt ezekben a napokban Lengyelországban teszik. E civilizációs cselekedet hozzájárulna a Vajdaságban élő nemzetek és nemzeti kisebbségek közötti szolidaritás és közösségtudat valódi erősítéséhez, mégpedig nem a változékony ideológia, hanem a történelmi igazság alapján, amely a történelmi értékelések és a napi politika egyedüli helyes kiindulópontja.

2. A demokratizálódás említett folyamataival összhangban úgy véljük, van még egy olyan terület, amelyet a felszabadulástól máig nem kutattak ki. Ez a kisebbségek társadalmi-gazdasági helyzete általában, különösen pedig a vajdasági magyaroké. Szerintünk egy alapos tudományos kutatás ezen a területen olyan eredményekkel járna, amelyeket a mai időkben objektíven fel lehetne használni egyrészt annak a bizalmatlanságnak a felszámolására, amelyet a releváns tudományos értékelések hiánya okoz, másrészt pedig Vajdaság és az egész köztársaság fejlesztési politikájának kiépítésére, ennek keretében pedig a vajdasági magyarok társadalmilag indokolt szükségleteinek kielégítésére is.

Ágoston András
a VMDK elnöke